

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

TUVA-koulutuksen lainsäädäntö ja rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriön
webinaari 28.4.2021

Piritta Sirvio, hallitusneuvos
Opetus- ja kulttuuriministeriö

**Oppivelvollisuuden
laajentaminen**

Uudistuksen voimaantulo

- Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta (1215/2020)
- Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus 1.8.2022 alkaen
- Yhdistetään
 - perusopetuksen lisäopetus
 - lukiokoulutukseen valmistava koulutus (LUVA)
 - ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA)
- Edellä mainittujen koulutusten järjestäminen päättyy 31.7.2022

Missä mennään?

- HE rahoitusmuutoksista lausunolle toukokuussa
 - annetaan eduskunnalle syysistuntokauden alussa
 - muutokset voimaan varainhoitovuoden 2022 rahoitukseen
- Järjestämislupien haku käynnistyy touko/kesäkuu
- Koulutuksen perusteet valmistelussa OPH:ssa
- Yhteishakua koskevien muutosten valmistelu
 - asetukset lausunolle toukokuussa

TUVA-koulutuksen tavoitteet (2 §)

- Antaa opiskelijalle valmiuksia hakeutua lukiokoulutukseen tai ammatilliseen tutkintokoulutukseen
- Ohjaa jatko-opinto- ja työelämäsuunnitelman laadintaan sekä
- Vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärä ja sen päätteeksi suoritettava ylioppilastutkinto taikka ammatillinen tutkinto

Järjestämislupa (3-6 §:t)

- TUVA-koulutuksen järjestäminen edellyttää järjestämislupaa
 - kattava TUVA-koulutuksen järjestäjäverkosto
- Siirtymäsäännökset 28 §
 - VALMA-järjestäjät suoraan nykyisen järjestämisluvan perusteella
 - myös vaativan erityisen tuen tehtävän saaneet koulutuksen järjestäjät
 - perusopetuksen lisäopetuksen järjestäjät 31.7.2025 saakka -> tämän jälkeen haettava järjestämislupaa
- Kunnat vapaaehtoisesti ilman järjestämislupaa

TUVA-verkoston luominen

- OKM:llä lakisääteinen velvollisuus varmistaa TUVA-koulutuksen riittävä valtakunnallinen ja alueellinen saatavuus järjestämisluvilla
- Verkoston muodostavat järjestämisluvan saaneet koulutuksen järjestäjät
 - VALMA-järjestäjät (siirtymäsäännöksen nojalla) verkoston runkona
 - lisäopetuksen luvan saaneet yksityiset järjestäjät siirtymäsäännös 31.7.2025 saakka -> tämän jälkeen järjestämislupaa hakemalla osaksi järjestäjäverkostoa
 - Mahdolliset uudet luvan hakijat (lukiokoulutuksen järjestäjät, muut uudet järjestäjät)
- Kuntien vapaaehtoinen järjestämismahdollisuus täydentää lupaverkostoa

Riittävä alueellinen saatavuus

- Opetus- ja kulttuuriministeriön on lupien myöntämistä koskevan päätöksenteon yhteydessä varmistettava tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen riittävä valtakunnallinen ja alueellinen saatavuus.
- Koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus järjestää koulutusta koulutustarpeen mukaisesti järjestämisluvassa määrätyllä toiminta-alueella.
- Järjestämisluvan saaneella järjestäjällä on velvollisuus ottaa vastaan oppivelvollisuuslain 15 §:ssä tarkoitettuja osoitettuja oppivelvollisia.
 - lisäksi voidaan osoittaa ”oman” asuinkunnan vapaaehtoisesti järjestämään TUVA-koulutukseen

Järjestäminen järjestämisluvan perusteella

- Järjestämisluvassa määrätään, minkä koulutusmuodon yhteyteen valmentavan koulutuksen järjestämislupa myönnetään (jos useita lupia)
- Koulutuksen järjestäjä voi järjestää TUVA-koulutusta vain yhden järjestämisluvan (ja rahoitusjärjestelmän) puitteissa
 - VALMA-järjestäjät siirtymäsäännöksellä
 - lisäopetuksen järjestäjät siirtymäsäännöksellä
 - uudet luvan hakijat, esim. lukiokoulutuksen järjestäjät

Kunnan asema TUVA-koulutuksen järjestäjänä

- Voi olla VALMA-järjestäjä
- Voi hakea uutta TUVA-järjestämislupaa ammatillisen koulutuksen tai lukiokoulutuksen järjestäjänä
- Voi järjestää vapaaehtoisesti ilman järjestämislupaa

Miten nivelvaiheen koulutus alueella toteutetaan?

- **Alueellinen suunnittelu tärkeää**
- **Yhteistyömallit järjestäjien kesken**
 - esim. yksi päävastuullinen järjestäjä, yhteistyökumppanit
perusopetus/lukio/amatillinen
- Velvollinen järjestämään koulutusta toiminta-alueellaan tarpeen mukaan
 - amatillisen järjestäjillä usein laaja toiminta-alue
 - lukio/perusopetuksen järjestäjillä kuntataso
- Mihin oppivelvolliset osoitetaan?
 - lupaverkoston järjestäjät
 - ko. asuinkunnan vapaaehtoisesti järjestämään

Yhteistyö ja koulutuksen hankkiminen (7 §)

- Koulutuksen järjestäjän tulee koulutuksen toteuttamisessa olla yhteistyössä perusopetuksen, lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä koulutuksen järjestämiseksi tarpeellisten nuorisotyötä tekevien julkisten tahojen ja yksityisten yhteisöjen ja säätiöiden kanssa sekä työ- ja elinkeinoelämän kanssa.
- Koulutuksen järjestäjä voi täydentää järjestämäänsä koulutusta hankkimalla tässä laissa tarkoitettua koulutusta kunnalta, perusopetuslain 7 tai 8 §:ssä tarkoitettulta perusopetuksen järjestäjältä taikka ammatillisen koulutuksen tai lukiokoulutuksen järjestäjältä, muulta julkiselta taholta taikka muulta yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä. Koulutuksen osan osaamisen arviointi voidaan kuitenkin hankkia vain sellaiselta opetuksen tai koulutuksen järjestäjältä, jolla lain mukaan on oikeus kyseisen koulutuksen osaamisen arviointiin.
- Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että sen hankkima koulutus järjestetään tämän lain mukaisesti.

Opiskelijaksi ottamisen edellytykset (8 §)

- Opiskelijaksi voidaan ottaa hakija, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän.
 - Perustellusta syystä opiskelijaksi voidaan ottaa myös hakija, joka ei ole suorittanut edellä tarkoitettua oppimäärää, jos koulutuksen järjestäjä katsoo hakijalla muutoin olevan riittävät edellytykset opinnoista suoriutumiseen.
- Opiskelijaksi ottamisen edellytyksenä on lisäksi, että hakija ei ole suorittanut perusopetuksen jälkeistä tutkintoa taikka valmentavaa tai valmistavaa koulutusta.
- Hakija voidaan kuitenkin ottaa opiskelijaksi tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen, vaikka hän on suorittanut edellä tarkoitetun tutkinnon tai koulutuksen, jos
 - tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen osallistuminen on jatko-opintovalmiuksien hankkimiseksi erityisestä syystä perusteltua tai
 - kyseessä on oppivelvollisuuslain 15 §:ssä tarkoitettu osoitettu oppivelvollinen.

Hakeutuminen ja hakumenettelyt (9 §)

- Henkilöllä on oikeus vapaasti hakeutua suorittamaan tässä laissa tarkoitettua koulutusta.
- Opiskelijaksi ottamisessa on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijaksi ottamisessa käytettävistä valintaperusteista sekä pääsy- ja soveltuvuuskokeista.
- Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijavalinnassa voidaan käyttää valtakunnallisia hakumenettelyitä (=yhteishaku). Valtakunnallisista hakumenettelyistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.
- Koulutuksen järjestäjä päättää jatkuvasta hausta ja siihen liittyvistä hakuajoista ja -menettelyistä täytettäessä sellaisia opiskelupaikkoja, joita ei täytetä valtakunnallisin hakumenettelyin.

Koulutuksen laajuus ja suoritus aika (11 §)

- Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen laajuus on 38 viikkoa.
- Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen suoritus aika on enintään yksi vuosi. Koulutuksen järjestäjä voi myöntää opiskelijalle sairauden, vamman tai muun erityisen syyn vuoksi lisää aikaa opintojen loppuun saattamiseen.

Koulutuksen perusteet (12 §)

- Opetushallitus määrää koulutuksen perusteet tutkintokoulutukseen valmentavalle koulutukselle.
 - Koulutuksen perusteissa määrätään koulutuksen osien tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja arvioinnista sekä henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan merkittävistä tiedoista.
- Koulutuksen perusteet tulee laatia siten, että opiskelijalla on valmentavan koulutuksen aikana mahdollisuus
 - suorittaa lukion oppimäärään kuuluvia opintoja ja ammatillisten perustutkintojen osia ja osien osa-alueita
 - korottaa perusopetuksen päättötodistuksen arvosanoja ja
 - vahvistaa suomen tai ruotsin kielen taitoaan.

Toteuttamissuunnitelma (12 § 3 mom)

- Koulutuksen järjestäjä päättää koulutuksen sisällöstä tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteiden mukaisesti.
- Koulutuksen järjestäjän tulee laatia suunnitelma koulutuksen toteuttamisesta.
- Suunnitelmassa päätetään opetuksen, ohjauksen ja erityisen tuen toteuttamisesta, opiskelijoille tarjottavista koulutuksen osista sekä opetuksen tarkemmista tavoitteista ja sisällöistä.

Opiskelijan yksilölliset valinnat (13 §)

- Opiskelija suorittaa koulutuksen perusteiden mukaisista koulutuksen osista henkilökohtaisten tavoitteidensa ja osaamistarpeidensa mukaisen kokonaisuuden.
 - vuoden mittainen koulutuskokonaisuus tai lyhyempi
 - yksilöllinen koulutuksen osien "laajuus" määritellään HOPS:in/HOKS:in yhteydessä
- Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskelijalla on mahdollisuus yksilöllisiin valintoihin.
 - koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa koulutuksen perusteiden mukaisia osia tarvittaessa yhteistyössä muiden tahojen kanssa
- Koulutus tulee järjestää siten, että opiskelija voi hakeutua tutkintotavoitteiseen koulutukseen kesken valmentavan koulutuksen, jos hän on saavuttanut riittävät valmiudet tutkintotavoitteiseen koulutukseen siirtymiseksi.
 - myös siirtymät tutkintotavoitteisesta koulutuksesta TUVA-koulutukseen

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (14 §)

- Koulutuksen järjestäjä laatii koulutuksen aloittavalle opiskelijalle henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, johon kirjataan
 - opintojen yksilöllinen rakentuminen ja eteneminen
 - jatko-opintosuunnitelma
 - opiskelijan opetusta, ohjausta ja tukea koskevat tiedot.
- Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa opintojen edetessä
- Laaditaan yhdessä opiskelijan kanssa
 - koulutuksen järjestäjän nimeämä opettaja tai opinto-ohjaaja sekä tarvittaessa muu koulutuksen järjestäjän edustaja
 - opiskelijan huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla tulee olla mahdollisuus osallistua
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjä noudattaa HOKS:ia koskevaa sääntelyä AML:n säännökset, e-Hoks)

Muita säännöksiä

- 15 § Palaute osaamisen kehittymisestä ja osaamisen arviointi
- 16 § Todistukset
- 17 § Opiskeluoikeus
 - mm. väliaikaisen keskeyttämisen perusteet
- 18 § Opiskelijan eronneeksi katsominen
- 19 § Oikeus saada opetusta ja ohjausta
 - oikeus saada opetusta ja ohjausta keskimäärin 22 tuntia viikkoa kohti
- 20 § Opiskelijan velvollisuudet

Oikeus erityiseen tukeen (21 §)

- Opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen, jos hän oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun syyn vuoksi tarvitsee pitkäaikaista tai säännöllistä erityistä oppimisen ja opiskelun tukea koulutuksen perusteiden mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Erityisellä tuella tarkoitetaan opiskelijan tavoitteisiin ja valmiuksiin perustuvaa suunnitelmallista pedagogista tukea sekä erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyitä. Erityisen tuen antamisen tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa koulutuksen perusteiden mukaisen osaamisen.

Oikeus erityiseen tukeen, poikkeukset

- Opiskelijan suorittaessa lukiolaissa tarkoitettuun lukion oppimäärään kuuluvia opintoja sovelletaan, mitä lukiolaissa säädetään opiskelijan oikeudesta oppimisen tukeen.
 - tukioikeus ”suppeampi”, vastaavat oppimisen tukitoimet kuin lukio-opinnoissa muutoin
- Opiskelijan suorittaessa ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuja tutkinnon osia sovelletaan, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa säädetään osaamisen arvioinnin mukauttamisesta.
 - eli mahdollisuus mukauttaa osaamisen arviointia
- Opiskelijan oikeuteen **vaativaan erityiseen tukeen** sovelletaan, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa säädetään.

Erityisestä tuesta päättäminen (22 §)

- Koulutuksen järjestäjän tulee arvioida opiskelijan erityisen tuen tarve opiskelijan aloittaessa opiskelun ja opintojen aikana tuen tarpeen ilmetessä.
- Jos **perusopetuksesta siirtyvälle oppivelvolliselle** on tehty perusopetuslain 17 §:n mukainen päätös erityisestä tuesta, on koulutuksen järjestäjän selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisen tuen tarve perusopetuksen aikana tehdyn erityisen tuen päätöksen pohjalta.
- Koulutuksen järjestäjä antaa päätöksen opiskelijalle annettavasta erityisestä tuesta. Opiskelijaa ja tämän huoltajaa tai muuta laillista edustajaa tulee kuulla ennen päätöksen tekemistä.
- Koulutuksen järjestäjän tulee kirjata henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan opiskelijalle tarjottavan erityisen tuen ja ohjauksen sisältö.

Erityistä tukea saavan opiskelijan opintososiaaliset etuudet (23 §)

- Perusopetuksen järjestäjä: oikeus perusopetuslain 31 §:n 1 momentissa säädettyihin vammaisen ja muun erityistä tukea saavan oppilaan opintososiaalsiin etuuksiin
 - opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut, erityiset apuvälineet
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjä: opiskelijalla on oikeus ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 101 §:ssä säädettyihin erityistä tukea saavan opiskelijan opintososiaalsiin etuuksiin
 - oikeus opiskelun edellyttämiin avustajapalveluihin ja erityisiin apuvälineisiin
- Lukiokoulutuksen järjestäjä: vammaispalvelulain nojalla
- Kelan tulkkauspalvelut
- Kuljetukset kaikissa tilanteissa vammaispalvelulain nojalla

Opetuksen maksuttomuus (24 §)

- Opetus ja ohjaus opiskelijalle maksuttomia
 - valinta- tai soveltuvuuskokeet hakijalle maksuttomia
 - oppivelvollisten osalta maksuttomuudesta säädetään lisäksi oppivelvollisuuslaissa (oppimateriaalit)
- Oikeus maksuttomaan ateriaan sellaisina päivinä, joina opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma edellyttää opiskelijan läsnäoloa koulutuksen järjestäjän osoittamassa koulutuspaikassa
 - lisäksi oikeus myös muuhun maksuttomaan päivittäiseen ruokailuun koulutuksessa, joka järjestämisluvan mukaisesti järjestetään sisäoppilaitosmuotoisesti
- Asuntolassa asumiseen sovelletaan, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa säädetään (AML 103-104 §)
 - Asuminen koulutuksen järjestäjän asuntolassa maksutonta,
 - Asuntolapaikan myöntäminen ja oikeus asuntolapaikkaan, oppivelvolliset etusijalla

Perusopetuslain, lukiolain ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain soveltaminen (26 §)

- Koulutuksen järjestämisessä sovelletaan, mitä asianomaisen järjestäjän osalta perusopetuslaissa, lukiolaissa tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa säädetään
 - opetuksen julkisuudesta
 - kokeilusta
 - erityisopetuksen tai erityisen tuen kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävistä
 - oppilas- ja opiskeluhuollosta (oikeus opiskeluhuollon palveluihin oppilas- ja opiskeluhuoltolain mukaisesti)
 - henkilöstöstä
 - yhteistyöstä opiskelijoiden huoltajien kanssa
 - oppilas- tai opiskelijakunnasta
 - koulutuksen arvioinnista (Karvi)
 - tietojensaannista ja henkilötietojen salassapidosta ja käsittelystä (myös oppivelvollisuuslaki)

Perusopetuslain, lukiolain ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain soveltaminen (26 §)

- Lisäksi sovelletaan, mitä asianomaisen koulutuksen järjestäjän osalta kurinpidosta ja siihen liittyvistä menettelyistä säädetään perusopetuslain 36 ja 36 a–36 g §:ssä lukuun ottamatta jälki-istuntoa koskevaa sääntelyä, lukiolain 40–48 §:ssä ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 80, 85–93 ja 115 §:ssä sekä mitä kurinpitotoimien muutoksenhausta säädetään mainituissa laeissa.
- Jos kunta järjestää koulutusta ilman järjestämislupaa, sovelletaan tässä momentissa tarkoitetun osalta, mitä mainituista asioista perusopetuslaissa säädetään.

Siirtymäsäännökset (28 ja 29 §)

- Järjestämistä koskevat siirtymäsäännökset (VALMA, lisäopetus)
- **Huom. poikkeus:** LUVA-koulutuksen järjestäjän oikeus järjestää LUVA-koulutusta 31.7.2023 saakka, jos ei hae järjestämislupaa
 - ennen 31.7.2022 aloittaneiden opiskelijoiden opintojen loppuun saattamiseksi
 - ei voi ottaa uusia LUVA-opiskelijoita 1.8.2022 lukien
- Opiskelijaa koskeva siirtymäsäännös
 - Jos opiskelija on ennen 1.8.2022 aloittanut opinnot lisäopetuksessa, lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa tai ammatilliseen koulutukseen valmentavassa koulutuksessa -> opiskelija siirtyy mainittuna ajankohtana suorittamaan LUVA-koulutusta.

Rahoituksen säädösmuutosten valmistelu

- Rahoitusjärjestelmä aiempien suunnitelmien mukaisesti -> nykyisten kolmen erillisen rahoitusjärjestelmän puitteissa
- Lasketaan verrokkihinta, jonka puitteissa yhtenäistetään eri rahoitusjärjestelmien ”yksikköhinnat”
- Tulee olla yksiselitteistä, minkä rahoitusmuodon mukaan koulutusta järjestetään

Järjestämis- ja rahoitusperiaatteet

- Selkeät säännöt, järjestäjä järjestää vain ”yhden koulutusmuodon mukaisesti”
 - opiskelijan oikeudet
 - rahoitus
- Koulutuksen sisältö kuitenkin aina sama (koulutuksen perusteet)
- Myös rahoituksen taso (mahdollisimman) yhtenäinen
- Fyysisesti voidaan järjestää minkä oppilaitoksen yhteydessä tahansa, esim. ammatillisen koulutuksen rahoituksella voidaan järjestää lukion/peruskoulun oppilaitoksen tiloissa tai toisin päin

Suunnitellut säädösmuutokset (lausuntoversio)

- Tarkennetaan siirtymäsäännöksiä soveltamista
 - jos VALMA-lupa ja lisäopetuksen lupa, sovelletaan VALMA-luvan siirtymäsäännöstä
- Tarkennetaan kunnan järjestämisoikeutta
- Kunta voi järjestää vapaaehtoisesti
 - jos ei ole lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen järjestämislupaa
 - jos kunnan alueella ei pysyvää järjestämistarvetta -> myös silloin, vaikka olisi lukio/ammatillisen järjestämislupa

Mistä lisätietoja?

Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta (1215/2020)

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2020/20201215>

Hallituksen esitys HE 173/2020 vp

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/HE_173+2020.aspx

OKM-nettisivut

<https://minedu.fi/oppivelvollisuuden-laajentaminen>

UKK-palsta

<https://minedu.fi/kysymyksia-ja-vastauksia-oppivelvollisuudesta>

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET